

ความเป็นมาของปัญหา

"...การศึกษาที่สำคัญมากให้พยายามจัดให้ดี ให้พลเมืองสามารถพูดภาษาไทยได้ แม้จะพูดได้ไม่มากนัก เพียงแต่พอรู้เรื่องกันก็ยิ่งดี เพราะเท่าที่ผ่านมาคราวนี้ มีผู้ไม่รู้ภาษาไทย กองโซตามแปล ควรให้พูดเข้าใจกันได้ เพื่อสะดวกในการติดต่อซึ่งกันและกัน..."¹

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงเข้าพระทัยและทรงเล็งเห็นปัญหาต่าง ๆ ของจังหวัดในเขตชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีประชาชนชาวไทยมุสลิมมากเป็นอย่างถึง จึงทรงมีพระราชดำริให้รัฐเน้นความสำคัญในการจัดการศึกษาของจังหวัดในภูมิภาคดังกล่าวเป็นกรณีพิเศษ ทว่าทรงเล็งเห็นว่าการศึกษาเป็นปัจจัยประการสำคัญในการพัฒนาประชากรให้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ อันพึงประสงค์ เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ประเทศชาติต่อไป

เนื่องจากปัจจุบันนี้ ทุกประเทศถือว่าการศึกษาเป็นหน้าที่หลักอย่างหนึ่งของรัฐ ซึ่งรัฐจะต้องจัดให้แก่สมาชิกหรือพลเมืองทุกคน และเกือบทุกประเทศได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศว่า การให้การศึกษแก่พลเมืองเป็นหน้าที่และนโยบายสำคัญที่รัฐจะต้องจัดทำ² แต่การจัดการศึกษาของรัฐจะได้รับผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยและกลไกต่าง ๆ อีกหลายประการ ทั้งนี้รัฐจึงพยายามแสวงหาทรัพยากร

¹พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสทำเนียบมราชฎรจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2502 ณ ที่ประชุมสมมนาการภาคศึกษา 2 จังหวัดยะลา

²วิญญู สาคร, การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2517), หน้าค่านำ.

กำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว¹

เอกสารซึ่งแสดงแนวทาง และกำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาของไทย ในปัจจุบัน คือแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กำหนดไว้ว่า รัฐพึงจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้าง และก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โดยใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดความสูญเปล่าทางการศึกษา และเปิดโอกาสให้เอกชนร่วมรับภาระจัดการศึกษาภายใต้การควบคุมของรัฐ² ดังนั้นเอกชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ตั้งแต่ระดับก่อนการประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ยกเว้นการฝึกหัดครู เพื่อเป็นการสนองและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เลือกสถานศึกษา ตามความต้องการ ตามความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม และตามความศรัทธาเชื่อถือ³

โดยเหตุที่การจัดการศึกษาของชาติเป็นภาระหน้าที่โดยตรงของรัฐ และรัฐได้ให้ความสำคัญต่อกิจการการศึกษาในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการของรัฐ แม้รัฐจะเปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐด้วยก็ตาม แต่การจัดการศึกษาของเอกชนทุกระดับนั้น ย่อมอยู่ในความควบคุมของรัฐ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติและให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน รัฐจึงให้การอุดหนุนส่งเสริมและช่วยเหลือโรงเรียนราษฎร์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนราษฎร์ทุกแห่งสามารถดำรง และดำเนิน

¹มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช, หลักและระบบบริหารการศึกษา เล่มที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์การพิมพ์, 2523), หน้า 222

²กรมสามัญศึกษา, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : เอรวิการพิมพ์, 2520), หน้า 16 - 17

³สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, การปฏิรูปการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 175

กิจการไต่อย่างมีประสิทธิภาพ และคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนของรัฐ¹

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่า เอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาของชาติเป็นเวลายาวนานมาแล้ว โดยเริ่มจากคณะมิชชันนารีนิกายคาทอลิกจากฝรั่งเศสดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนสอนหนังสือขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แห่งกรุงศรีอยุธยา² และไต่ชื่อว่าเป็นโรงเรียนเซนต์กิติในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จากนั้นเปิดทำการสอนตามแบบอย่างโรงเรียนหลวงครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2391 ส่วนการจัดการศึกษาของเอกชนมีระเบียบแบบแผนที่แน่นอนจริง ๆ ใน พ.ศ. 2448 และต่อมาใน พ.ศ. 2461 จึงเริ่มมีกฎหมายคุ้มครองควบคุมโรงเรียนราษฎร์เป็นครั้งแรก³ ต่อจากนั้นก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติที่ใช้ในการควบคุม และส่งเสริมโรงเรียนเอกชน เพื่อให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป คือ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

โรงเรียนเอกชนตั้งแต่สมัยแรกเริ่ม ไต่จำแนกออกเป็นหลายลักษณะ อาทิเช่น

1. โรงเรียนราษฎร์ของเอกชน และมูลนิธิของไทย
2. โรงเรียนราษฎร์ของมิชชันนารีคณะต่าง ๆ
3. โรงเรียนราษฎร์ของหน่วยราชการ

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ และรายงานการติดตามผลการจัดดำเนินการตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาการอุดหนุน และคำกรณณียบนการเรียนของโรงเรียนราษฎร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้าค่านำ

² เสถียน ศุภโสภณ, ประวัติการโรงเรียนราษฎร์ในเมืองไทยและทำเนียบโรงเรียนราษฎร์ (พระนคร : ทางหุ่นส่วนจำกัดศิวิล, 2514), หน้า 23

³สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, การปฏิรูปการศึกษา, หน้า 171

4. โรงเรียนราษฎร์สอนภาษาจีน
5. โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม¹

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 นอกจากจัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีการจัดการศึกษาเป็นรูปแบบการศึกษาอิสระของโรงเรียน หรือจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ หรือนิคมปรกติทางร่างกาย สติปัญญาหรือจิตใจ ที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษ แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไป

นอกเหนือจากโรงเรียนเอกชนที่กล่าวแล้วข้างต้น ก็ยังมีโรงเรียนเอกชนที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไป ซึ่งฝ่ายสถานศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้ควบคุมดูแล ให้ดำเนินงานตามกฎหมาย นโยบาย และระเบียบแบบแผนของทางราชการซึ่งได้แก่

1. โรงเรียนเอกชนเพื่อสอนภาษาจีน มีจำนวนทั้งสิ้น 149 โรงเรียน
2. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีจำนวนทั้งสิ้น 587 โรงเรียน
3. โรงเรียนเอกชนประเภทนานาชาติ มีจำนวน 5 โรงเรียน
4. โรงเรียนเอกชนของชนกลุ่มน้อย มีจำนวน 7 โรงเรียน

สำหรับจีนฮ่ออพยพ 5 โรงเรียน ลาวอพยพและมั่วอพยพ 2 โรงเรียน²

จากจำนวนโรงเรียนเอกชนที่มีลักษณะพิเศษดังกล่าวแล้ว นับว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีจำนวนมากที่สุดถึง 587 โรงเรียน ทั้งอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ คือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507, (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507), หน้า 676 - 682

²ฝ่ายสถานศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน "สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายสถานศึกษาพิเศษ" พ.ศ. 2525, หน้า 9, (อัครสำเนาะ)

1. กรุงเทพมหานคร 80 โรงเรียน
2. ภาคใต้ (เขตการศึกษา 2,3,4) 450 โรงเรียน
3. ภาคกลาง (เขตการศึกษา 1,5,6,12) 30 โรงเรียน
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เขตการศึกษา 9,10,11) 25 โรงเรียน
5. ภาคเหนือ (เขตการศึกษา 7,8) 2 โรงเรียน¹

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งจัดตั้งขึ้นในเขตภาคใต้ คือเขตการศึกษา 2 เขตการศึกษา 3 และเขตการศึกษา 4 มีจำนวนมากที่สุด คือ 450 โรงเรียน และในจำนวนนี้ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 2 ถึง 348 โรงเรียน และเปิดดำเนินการอยู่ในขณะนี้ถึง 222 โรงเรียน² ซึ่งนับว่ามากกว่าในเขตการศึกษาอื่น ๆ ของประเทศ

ลักษณะทั่วไปของโรงเรียนดังกล่าวเป็นโรงเรียนเอกชน ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งระบุว่า เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาค้นหาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน³

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีลักษณะและประวัติความเป็นมาที่แตกต่างไปจากโรงเรียนธรรมดาทั่วไป กล่าวคือ นอกจากจะสอนตามหลักสูตรวิชาสามัญ และวิชาชีพและตามหลักสูตรการศึกษานานาชาติของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังสอนตามหลักสูตรวิชาศาสนาอิสลามอีกด้วย นอกจากนั้นบางโรงเรียนก็เปิดสอนตามหลักสูตรวิชาศาสนาอิสลามแต่เพียงอย่างเดียว และโรงเรียนดังกล่าวยังวิวัฒนาการมาจาก "ปอเนาะ" ซึ่งเป็นสถานศึกษาสอนวิชาศาสนาอิสลามในสมัยก่อน จึงเป็นที่นิยมของประชาชนชาวไทยมุสลิม

¹เรื่องเดียวกัน

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา 2, รายงานผลการปฏิบัติงาน และสถิติการศึกษาปีงบประมาณ 2525, หน้า 37, (อัคราเนาะ)

³เสถียร วิชัยลักษณ์ และ สิมวงศ์ วิชัยลักษณ์, พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 (กรุงเทพมหานคร : นิติเวช, 2525) หน้า 5

โดยทั่วไป โดยเฉพาะในเขตการศึกษา 2 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และจังหวัดสตูล ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้

หลักการพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตั้งแต่สมัยเริ่มแรกที่เป็นปอเนาะจนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน ทำเนนไปตามหลักธรรมของศาสนาอิสลามที่ถือว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคน และถือว่าเป็นหน้าที่ของมุสลิมที่มีความรู้จะต้องสอนผู้ที่ยังไม่รู้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับหลักธรรมทางศาสนา¹ ดังตัวอย่างคำสอนเกี่ยวกับการศึกษาของศาสนานบีมุฮัมมัด ซึ่งกล่าวว่า

"การศึกษาเล่าเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมทุกคนไม่ว่าชาย หรือหญิง"²

และให้ทุกคนพึงแสวงหาโอกาสศึกษาหาความรู้อย่างกว้างขวางในวิทยาการทุกประเภท ไม่ว่าจะลำบากยากเย็นเพียงไรก็ตาม ดังคำสอนที่ว่า

"ความรู้นั้นมีใช้การเรียนเรื่องศาสนาเท่านั้น แต่เป็นการเรียนวิทยาการทั้งหลายเพราะท่านเปรียบว่า ความรู้เหมือนขุมทรัพย์ ใครคนใดก็เป็นสิทธิ์ของมัน"³

"จงแสวงหาความรู้ แม้มันจะอยู่ไกลถึงเมืองจีน"⁴

¹กี เรก กุลศิริสวัสดิ์, ความหมายของอัลกุรอาน เล่ม 2 (พระนคร : วุฒิกรการพิมพ์, 2513), หน้า 1239

²มุฮัมมัด อะฎียะฮฺ อัล-อิมรอซซี, กษรศึกษาในอิสลาม, แปลโดยมุฮัมมัด อมินบินกาซัน (กรุงเทพมหานคร : "อัล-ญิสาด", 2521), หน้า 15

³กี เรก กุลศิริสวัสดิ์, อิสลามกับการเดินทางในอวกาศ (พระนคร : วุฒิกรการพิมพ์, 2512), หน้า 9

⁴มุญาฮิด (นามแฝง), วิถีชีวิตมุสลิม (กรุงเทพมหานคร : วุฒิกรการพิมพ์, 2520), หน้า 5

"จงแสวงหาความรู้ ตั้งแต่เปลจนถึงหลุมฝังศพ"¹ หรือ

"มนุษย์จะได้รับความรู้ทราบนานเท่าที่เขาแสวงหาความรู้ ถ้าหากเขาคิดว่า เขามีความรู้ทุกอย่างแล้ว เขากลายเป็นผู้หนึ่งที่โง่เขลา"² เป็นต้น

ดังนั้น คำสอนของศาสนานบีมุฮัมมัด ดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงเป็นการยืนยันให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ศาสนาอิสลามสอนให้มุสลิมทุกคน เห็นความจำเป็นของการศึกษาหาความรู้ และมีเจตคติที่ถือถือการจัดการศึกษาของรัฐ ทั้งมีผลงานวิจัยที่ยืนยันได้ว่า

ชาวไทยมุสลิมนั้น ยังมีทัศนคติที่ถือถือการศึกษา ทั้งเป็นการศึกษา ของตนเอง และการศึกษาของบุตรหลาน... ประชาชนไม่เพียงแต่ มีทัศนคติที่ถือถือโรงเรียน แต่ยังมีทัศนคติที่ถือถือการจัดการศึกษา สถานอื่น ๆ เช่น การเปิดสอนวิชาความรู้ขึ้นในหมู่บ้าน ทั้งสามัญ และอาชีวศึกษา³

แต่เนื่องจากเขตการศึกษา 2 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล มีปัญหาหลายประการที่เป็นปัญหาเฉพาะแตกต่างไปจากบริเวณอื่นของประเทศ⁴ เช่น ปัญหา เชื้อชาติและภาษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์⁵ ปัญหาคงกล่าวเป็น

¹มุฮัมมัด อะฎียะฮฺ อัล-อับรอซียฺ, การศึกษาในอิสลาม, หน้า 17

²เรื่องเดียวกัน

³สำนักงานภาคศึกษา 2, แนะนำรายงานวิจัย ฉบับที่ 3 เรื่องการสำรวจความต้องการและทัศนคติต่อการศึกษาประชาชน ในภาคศึกษา 2 (ยะลา : โรงพิมพ์ภาคศึกษา 2, 2513), หน้า 3

⁴วินัย คุรารรณทัพนัน, "ทัศนะของคนไทยใน 4 จังหวัดภาคใต้" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ภาควิชาการปกครอง วิทยาลัยวิชาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523 หน้า 1

⁵คนใต้ 100%, "การแก้ปัญหาที่สวนทางกับปัญหาสี่จังหวัดภาคใต้" กะวันใหม่ 29

ปัญหาใหญ่ ที่มีผลกระทบคือสภาพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางการเมือง รวมทั้งการแทรกแซงจากต่างประเทศ¹

และนอกเหนือจากประเด็นปัญหาสำคัญที่กล่าวแล้ว ปัญหาเฉพาะที่แตกต่างไป จากภูมิภาคอื่นของประเทศ ก็คือปัญหาค่านิยมจิตวิทยาและวัฒนธรรม ที่มีพื้นฐานมาจากการศึกษาและศาสนา² อันเป็นผลทำให้การจัดการศึกษาในเขตการศึกษา 2 โดยทั่วไป ยังประสบปัญหาและอุปสรรคมากมาย เช่น การตกต่ำชั้นในระดับต่าง ๆ³ และปัญหา ประชากรยังไม่รู้หนังสือซึ่งมีจำนวนมาก จากสถิติอัตราส่วนผู้ไม่รู้หนังสือเมื่อ พ.ศ. 2503 อัตราส่วนของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่รู้หนังสือมีจำนวนมาก ถึง 66.9% ในขณะที่ของทั้งประเทศมีเพียง 29.2% และใน พ.ศ. 2513 แม้จำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ จะลดลง แต่ก็ยังมีจำนวนสูงอยู่ คือมีผู้ไม่รู้หนังสือถึง 48.0% ในขณะที่ของทั้งประเทศ มีเพียง 18.2% เท่านั้น⁴

การจัดการศึกษาของปอเนาะ หรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็ประสบ ปัญหาเช่นเดียวกัน โดยที่ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2 ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัด การศึกษาของปอเนาะในจังหวัดภาคใต้ เมื่อ พ.ศ. 2512 พบว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2508 - 2511 มีนักเรียนไม่สามารถสอบผ่านวิชาสามัญ ในอัตราร้อยละ 22.35 ต่อปี

¹ "รณช.มหาทักษิณวิเทาะห์สถานการณภาคใต้" ปฏิญญา (10 ตุลาคม 2523) : 13 - 15

² เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, ปัญหาและแนวคิขของผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์ สอนศาสนาอิสลาม (ปอเนาะ) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้, (สงขลา : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2524), หน้า 6

³ สำนักงานศึกษาธิการเขต 2, พัฒนาการศึกษาเขตศึกษา 2 (ยะลา : โรงพิมพ์สำนักงานศึกษาธิการเขต 2, 2522), หน้า 6

⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 5

ซึ่งเป็นอัตราที่สูงมาก และแสดงว่ามีความสูญเสียค่าทางการศึกษาในโรงเรียนประเภทนี้
มาก¹ และจากรายงานบางฉบับแสดงว่า ในการเรียนการสอนมักมีการเมืองเข้าไปเกี่ยว
ข้อง มีใช่เป็นเรื่องของการเมืองโดยตรง แต่เป็นเพราะบุคคลใช้ปอเนาะเพื่อแสวงหา
ประโยชน์ทางการเมือง โดยเอาศาสนาเป็นเครื่องบังหน้า² รัฐจึงแก้ปัญหา โดยพยายาม
ให้การอุดหนุน ทั้งทางด้านการเงิน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์และสิทธิพิเศษต่าง ๆ³

แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐบาลจะไ้พยายามดำเนินการช่วยประการต่าง ๆ
เพื่อปรับปรุงปอเนาะมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนแปรสภาพมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามในปัจจุบันแล้วก็ตาม การจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจกล่าวได้ว่า ยังได้ผลไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ผู้บริหารขาดความรู้เรื่องการบริหาร การวัดผล วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดการ
แนะแนวและอื่น ๆ⁴

เมื่อพิจารณาโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับด้านการบริหารนั้น
เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ประสบความสำเร็จ
ในการดำเนินการเท่าที่ควร

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามแนวความคิดเห็นของฟิสก์ (Fisk) ซึ่งสรุปว่างาน
บริหารการศึกษา มีอยู่ 4 ประเภท คือ

¹ศูนย์พัฒนาการศึกษา ภาคศึกษา 2, รายงานการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาของ
ปอเนาะ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2512, (พระนคร : ศุภสภา, 2513), หน้า 20

²สำนักงานศึกษาธิการเขต 2, "บทบรรยายสรุปเรื่อง โรงเรียนราษฎร์
สอนศาสนาอิสลาม เขตศึกษา 2" พ.ศ. 2521, หน้า 1 - 2 (อัครสำเนา)

³แจ้ง สุขเกื้อ, การจัดการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม
เขตศึกษา 2 (ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต 2, 2511), หน้า 8 - 10

⁴สำนักงานศึกษาธิการเขต 2, พัฒนาการศึกษาเขตศึกษา 2, หน้า 22

1. งานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั่วไป หรือชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. งานวิชาการต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. งานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับครูหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน
4. งานธุรการ การเงิน อาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ ฯลฯ

จึงสามารถสรุปได้ว่าความบกพร่องในการบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจมีสาเหตุมาจากการบริหารประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทในจำนวนการบริหาร 4 ประเภท ดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามงานบริหารที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งก็คือการบริหารบุคลากร หรือการบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพราะงานต่าง ๆ ในโรงเรียนจำเป็นต้องใช้คนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการดำเนินการทุกด้าน รวมทั้งการเรียนการสอนที่จะประสบผลสำเร็จ หรือล้มเหลวก็ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่ก็แก่ครู ว่ามีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดีหรือไม่ แต่การที่จะได้บุคลากรที่มีคุณภาพดังกล่าวมาปฏิบัติงานในโรงเรียน จำเป็นต้องมีระบบบริหารและการดำเนินงานบริหารบุคลากรที่ดี รวมทั้งการพยายามปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านการให้ค่าซึ่งบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากงาน ว่ามีความเหมาะสมเป็นธรรม และมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

ควมเห็นที่ถือว่าการบริหารบุคลากรในโรงเรียนเป็นเสมือนหนึ่งหัวใจของการบริหารที่จะส่งผลถึงคุณภาพทางวิชาการของนักเรียนและเจตคติของชุมชน ญญไญ สาขร โลกกล่าวว่า

วงการบริหาร ทั้งในวงการธุรกิจ วงการราชการทั่วไปและวงการศึกษาก็ว่าการบริหารงานบุคคลเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับคน บรรดาสิ่งก่อสร้างอาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์และการเงิน แม้จะมีบริบูรณ์สักเพียงใด จะไม่มีความหมายเลย ถ้าคนที่จะใช้สิ่งทุกอย่างนั้นไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะใช้ หรือขาดขวัญ ขาดกำลังใจ ที่จะร่วมมือกันปฏิบัติงานใหม่บรรลุเป้าหมายด้วยกัน ผู้บริหารที่ดี คือผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง

ในการบริหารงานบุคคล สามารถทำให้บุคคลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของตน
ทุกคนร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ¹

การดำเนินงานในการบริหารบุคลากรของโรงเรียนเอกชนโดยทั่วไปแล้ว
จะมีปัญหามากมายและแตกต่างจากการบริหารบุคลากรในโรงเรียนหรือสถานศึกษาของรัฐ
ทั้งนี้เนื่องจากสถานภาพของบุคลากรแตกต่างกัน โดยที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาของรัฐ
มีบุคลากรเป็นข้าราชการประจำ จึงมีความรู้สึกมั่นคงในอาชีพ ส่วนครูโรงเรียนเอกชน
โดยทั่วไปมีฐานะเป็นลูกจ้าง และในกรณีที่เกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนดังกล่าว พา ไซยเคช
จึงกล่าวว่า ความผูกพันระหว่างโรงเรียนกับครูเป็นไปอย่างหลวม ๆ ครูขาดความรู้สึก
มั่นคงในอาชีพ ขาดความจงรักภักดีต่อโรงเรียน จึงเห็นได้ชัดว่าโรงเรียนราษฎร์ต่าง ๆ
ต้องประสบปัญหาการเข้า-ออก (Turn over rate) ของครุมีอัตราค่อนข้างสูง²
และยิ่งกว่านั้น วิโรจน์ สุวรรณวงศ์ โต้แย้งให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่า "ครูส่วนใหญ่อาศัย
โรงเรียนเป็นสถานที่พักพิงชั่วคราว เมื่อพบช่องทางที่ดีกว่าก็จะลาออกไป บางทีเกือบจะ
เรียกได้ว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเรียนการสอนของ
โรงเรียนเป็นอย่างมาก บางโรงเรียนก็จะมีแต่ครูที่มีวุฒิค่า หรือไม่มีวุฒิทางครูเลย
ซึ่งไม่มีช่องทางจะเปลี่ยนงานใหม่เท่านั้นที่จะอยู่กับโรงเรียนไค่นาน ส่วนครูที่มีวุฒิสองที่ทาง
โรงเรียนหาได้ก็อยู่ควายนาน"³

ปัญหาการบริหารบุคลากรดังกล่าวแล้วข้างต้น เป็นปัญหาที่โรงเรียนเอกชนทั่วไป
รวมทั้งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามประสบอยู่เสมอมา. แต่นอกเหนือจากปัญหาดังกล่าว

¹ เรื่องเดียวกัน

² พา ไซยเคช "ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์กับครู
โรงเรียนราษฎร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารศึกษามัธยมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514), หน้า 4

³ วิโรจน์ สุวรรณวงศ์ "การบริหารบุคลากรของโรงเรียนกึ่งสหกรณ์
ในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษามัธยมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 9

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังมีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่แตกต่างไปจากโรงเรียนเอกชนประเภทอื่น กล่าวคือมีบุคลากรทั้งที่เป็นข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งปฏิบัติการสอนวิชาสามัญและวิชาชีพ ในโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาสามัญควบคู่กับวิชาศาสนาและยังมีบุคลากรที่มีสภาพเป็นลูกจ้างที่โรงเรียนจ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโต๊ะครูผู้มีความรู้ทางศาสนา เพื่อสอนวิชาศาสนาอิสลาม ตามหลักสูตรวิชาศาสนาอิสลาม หรือสอนวิชาอื่น ๆ ตามความจำเป็นอีกด้วย

ดังนั้น จากการศึกษาที่มีบุคลากรต่างประเภทต่างสังกัด และมีบทบาทที่แตกต่างกัน ทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่มีปัญหาหลายประการ ทางด้านการบริหารบุคลากรที่แตกต่างไปจากโรงเรียนเอกชนธรรมดาทั่วไป และมีผลสืบเนื่องทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนบางโรงขาดประสิทธิภาพไปทั่ว จึงเห็นสมควรที่จะได้ศึกษาถึงสภาพการดำเนินงานบริหารบุคลากร อันเป็นพื้นฐานของปัญหาโดยละเอียดตลอดจนศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งแนวทางในการแก้ไข ซึ่งหากว่าผลจากการวิจัยดังกล่าวนี้ จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วได้อย่างมีประสิทธิภาพตามควรแก่กรณี ซึ่งนอกจากจะเป็นการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาตามที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติแล้ว ยังเป็นการดำเนินการตามพระราชดำริ ที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้จัดการศึกษาในเขตการศึกษา 2 ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งพระราชดำริที่อัญเชิญมาข้างต้นอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารบุคลากร 4 ประการ คือ ด้านการให้โทษมาซึ่งบุคลากร ด้านการบำรุงรักษาบุคลากร ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการให้บุคลากรพ้นจากงาน ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารบุคลากร ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูสอนวิชาสามัญและครูสอนวิชาศาสนา เกี่ยวกับการบริหารบุคลากรของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารบุคลากร ในขอบเขตของ วิทยุ ประชากรที่สรุปเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรของโรงเรียนว่ามี 4 ประการ คือ การให้โทษซึ่งบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากงาน
2. วิจัยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 เท่านั้น
3. ศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยตรงเท่านั้น

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยนี้มีข้อจำกัดบางประการดังนี้

1. เป็นการศึกษาวิจัยจากบุคลากรที่เป็นครู และผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น ไม่หมายรวมถึงบุคลากรอื่น เช่น เจ้าหน้าที่การเงิน บรรณารักษ์ หรือคนงานภารโรง
2. เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชนบท และในบางท้องที่ที่เป็นเขตแทรกซึมของขบวนการโจรก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน (ชจก.) โจรจันคอมมิวนิสต์มาลายา (จคม.) และผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อบรรณการและความปลอดภัยของผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. ภาษาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ทั้งภาษาพูดที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นภาษามลายูพื้นเมือง และภาษาเขียนที่ใช้ในแบบสอบถามฉบับภาษามลายู ซึ่งใช้ตัวอักษรยาวี (อาหรับแปลง) ทั้งนี้ อาจทำให้การสื่อความหมายและการแปลความ เกิดความผิดพลาดบกพร่องได้

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ตั้งอยู่บนรากฐานความเชื่อที่ว่า บุคลากรทั้งผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ใฝ่ชอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจอย่างแท้จริง โดยปราศจากอคติใด ๆ

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักงานศึกษาธิการเขต 2 ได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหารบุคลากร ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และใช้ผลสรุปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารบุคลากรที่เกี่ยวกับการให้ค่า การบำรุงรักษา การพัฒนาและการให้บุคลากรพ้นจากงานอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

2. เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของกรมการฝึกหัดครู และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในการผลิตและอบรมครูให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2

3. เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและทบทวนนโยบาย เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางค่านบุคลากร แก่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 ว่ามีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการมากน้อยเพียงใด

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปอเนาะ หมายถึงสถานศึกษาวิชาศาสนาอิสลาม จัดตั้งขึ้นและดำเนินการสอน โดยโต๊ะครู เป็นการศึกษาอกระบบ(Non-Formal Education) และได้แปรสภาพมาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2514

โรงเรียน หมายถึงโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หมายถึงโรงเรียนเอกชนที่แปรสภาพและพัฒนามาจากสถานศึกษาที่เรียกว่า ปอเนาะ และได้จดทะเบียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปรับปรุงส่งเสริมปอเนาะ ในภาคศึกษา 2 พ.ศ. 2514 ต่อมา เป็นโรงเรียนราษฎร์ ตามมาตรา 20 (3) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2497 ปัจจุบันเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เป็นโรงเรียนซึ่งทำการสอนทั้งวิชาศาสนา และวิชาสามัญหรือวิชาชีพ ควบคู่กันไป หรือบางโรงเรียนทำการสอน เฉพาะวิชาศาสนาเพียงอย่างเดียว

ครู หมายถึงผู้ที่ทำการสอนประจำในสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษา 2 ซึ่งมี 2 ประเภท คือ ครูสอนวิชาศาสนา และครูสอนวิชาสามัญ

ครูสอนวิชาศาสนา หมายถึงโต๊ะครู หรือบุคคล ที่โรงเรียนแต่งตั้งให้เป็นครู และมอบหมายให้สอนวิชาศาสนาอิสลาม ตามหลักสูตรวิชาศาสนาอิสลาม

ครูสอนวิชาสามัญ หมายถึงข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ถูกส่งไปสอนวิชาสามัญตามหลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการศึกษามัธยมศึกษา 3 - 5 แล้วแต่กรณี หรือบุคคลบางรายที่โรงเรียนมอบหมายให้สอนวิชาสามัญตามหลักสูตรดังกล่าว

ผู้บริหาร หมายถึงผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ หรือดำรงตำแหน่งครูใหญ่ควบคู่กับตำแหน่งอื่น เช่น ผู้จัดการหรือผู้บริหารใบอนุญาต (เจ้าของ) ควบ ในคราวเดียวกัน

เขตการศึกษา 2 หมายถึงห้องที่ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการเขตตั้งอยู่ในจังหวัด
ยะลา ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล ตามพระราช
กฤษฎีกาแบ่งท้องที่ของกระทรวงศึกษาธิการออกเป็นเขต พ.ศ. 2516 ซึ่งแต่เดิม
เรียกว่า ภาคศึกษา 2

การบริหารบุคลากร หมายถึงงานหลักเกี่ยวกับการบริหารที่สำคัญ 4 ประการ
คือการให้โทษซึ่งบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการให้
บุคลากรพ้นจากงาน

การให้โทษซึ่งบุคลากร หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้บุคลากรมาสังกัด
ในหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ การสรรหา การคัดเลือก การนำเข้าสู่งาน
และการทดลองปฏิบัติงาน

การบำรุงรักษาบุคลากร หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อให้บุคลากรมี
ความพอใจ มีเจตคติที่ดีต่อองค์กร ตลอดจนจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงาน

การพัฒนาบุคลากร หมายถึงการให้การศึกษา ฝึกอบรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นใด
ที่จะส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ความฉับไว และทักษะแก่บุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงาน
มีประสิทธิภาพ ใ้ได้รับประสิทธิผลเต็มที่

การให้บุคลากรพ้นจากงาน หมายถึงการให้บุคลากรพ้นจากหน้าที่การงาน
ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น การลาออก เกษียณอายุ ทุพวิสัย หย่อนสมรรถภาพ ตลอดจน
การโอนหรือย้าย ระหว่างสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่างสังกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยบุคลากร 3 กลุ่ม คือ

ก. กลุ่มผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ของโรงเรียนเอกชน

สอนศาสนาอิสลามในเขตการศึกษา 2 โดยการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนที่เปิดดำเนินการ
ในปีการศึกษา 2525 ซึ่งมีจำนวน 222 โรงเรียน

ข. กลุ่มครูสอนวิชาสามัญ ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน โดยการสุ่มจากครูซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 485 คน

ค. กลุ่มครูสอนวิชาศาสนาอิสลาม ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำการสอนประจำ
โดยการสุ่มจากครูซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,159 คน

การคำนวณจำนวนตัวอย่างประชากร โดยการคิดร้อยละ 25 ของจำนวนประชากร
ทั้งหมด¹

จากการคำนวณดังกล่าวจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้ คือ

1. กลุ่มผู้บริหาร	จำนวน 55 คน
2. กลุ่มครูสอนวิชาสามัญ	จำนวน 122 คน
3. กลุ่มครูสอนวิชาศาสนาอิสลาม	จำนวน 290 คน
	รวมทั้งสิ้น 467 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi-stage sampling²
ซึ่งเป็นการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลาย ๆ วิธี เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่กระจาย
อยู่ทั่วไปในทุกภูมิภาคของเขตการศึกษา 2 ซึ่งจะเป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าเป็นตัวอย่างที่แท้จริง
ของประชากรทั้งหมด

¹ประคอง กรรณสุต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพฯ
มหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 12 บรรณกิจเทศกั้ง, 2525), หน้า 10.

²C.A. Moser and G. Kalton, Survey Methods in Social Investigation,
2 nd ed., (London: Heinemann Educational Books, 1972) pp. 106-107.

วิธีการสุ่มที่นำมาใช้ในการดำเนินการ มีดังต่อไปนี้

1. การกำหนดสัดส่วนและสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ครูใหญ่ หรือผู้อำนวยการในตำแหน่งครูใหญ่ ครูสอนวิชาสามัญ และครูสอนวิทยาศาสตร์ ใช้วิธีสุ่มแบบ จักชั้น (Stratified random sampling)
2. การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster sampling)
3. การสุ่มตัวอย่างจำนวนและตัวบุคคลากรในแต่ละโรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้น โดยการแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิต่างการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งเป็นสภาพพื้นฐานของปัญหา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารบุคลากรของโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open Ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การส่งและการรับ

แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้ทั้ง บริการไปรษณีย์ การดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และการ
ติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 2
ตามความเหมาะสมกับสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสังเกตและการสัมภาษณ์
เพื่อหาข้อมูลบางประการเพิ่มเติม ผู้วิจัยจะติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลโดยตรง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณ
หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยง
เบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบอัตราส่วน F
โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Test for all possible comparison)
เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับชั้นการเสนอข้อมูล

การเสนอข้อมูลได้แบ่งลำดับชั้นในการเสนอข้อมูลออกเป็น 5 บท บรรณานุกรม
และภาคผนวกทั้งต่อไปนี่

บทที่ 1 เป็นบทนำ กล่าวถึงความจำเป็นมาของปัญหาที่นำไปสู่การวิจัย วัตถุประสงค์
ของการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ขอบจำกัดของการวิจัย
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 กล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ภูมิหลังและพื้นฐาน
บางประการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ปอเนาะและการแปรสภาพ พัฒนามาเป็นโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลาม งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การบริหาร
บุคลากรในโรงเรียน การให้โตมาซึ่งบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร
และการให้บุคลากรพ้นจากงาน รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคลากรในโรงเรียน

บทที่ 3 กล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยประชากร กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและทดสอบแบบสอบถาม
การจัดทำแบบสอบถามจริง การรวบรวมข้อมูล และการเสนอข้อมูล

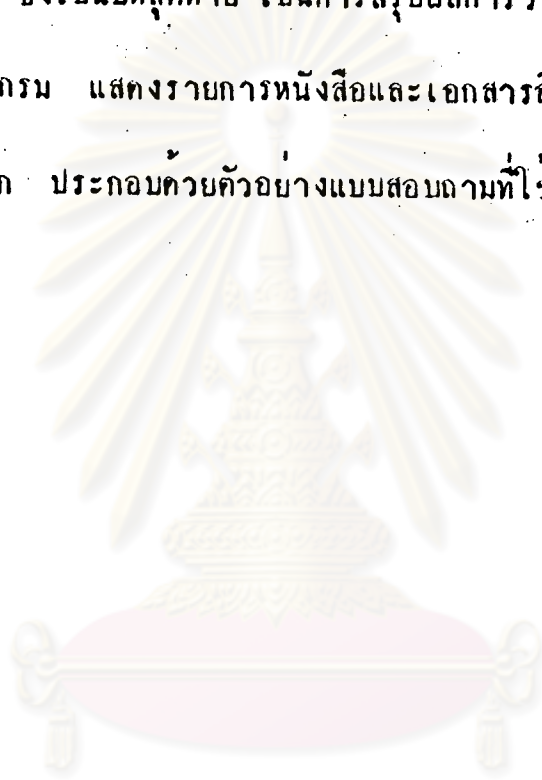
บทที่ 4 กล่าวถึงการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 ซึ่งเป็นบทสุดท้าย เป็นการสรุปผลการวิจัย ตลอดจนขอเสนอแนะต่าง ๆ

บรรณานุกรม แสดงรายการหนังสือและเอกสารอื่น ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ประกอบด้วยตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย และอื่น ๆ

ที่จำเป็น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย